

МЕДІАТЕКСТИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ: СУЧАСНИЙ ВИМІР

Формування читацької компетентності здобувачів початкової освіти – це складний, довготривалий, цілеспрямований поетапний процес, який спрямований на забезпечення ефективного освітнього середовища, створення психолого-педагогічних умов, спрямованих на розвиток інтересу дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності як засобу пізнання світу і самопізнання; формування здатності сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати письмові тексти різних видів, працювати з інформацією в різних форматах, застосовувати її в навчально-пізнавальних, комунікативних ситуаціях, практичному досвіді. Ми ніколи не сформуємо інтерес до читання якщо не будемо залучати учнів до читацької діяльності.

Загальновідомо, що у дітей, які багато читають, краще розвинені мовлення, інтелект, логічне, творче мислення, вони володіють здатністю розв'язувати нестандартні задачі, краще розуміють інших. Отже, дитяче читання можна по праву назвати інтелектуальним ресурсом країни, важливим потенціалом ерудованої нації.

В умовах інтенсивного розвитку інформаційно-комп'ютерних технологій, екранної культури, соціальних мереж, індустрії розваг, співіснування багатьох медіаресурсів відбуваються істотні зміни у читацькій діяльності дорослих і дітей. Медіаосвіта проголошена одним із пріоритетних напрямів у педагогіці XXI століття.

Дослідженням питання використання засобів медіадидактики у навчально-виховному процесі займалися В. Іванов, Н. Духаніна, Ю. Казаков, І. Курліщук, Г. Мироненко, Л. Найдьодова, О. Невмержицька, Г. Онкович, В. Різун, І. Сахневич, О. Федоров, І. Чемерис, С. Шумаєва та інші. Особливостями використання аудіотексту, звукозапису та його перевагами опікувалися науковці І. Берман, Н. Головікіна, І. Кошман, А. Лур'є, Н. Склярєнко, Е. Стек та інші.

З урахуванням вище викладеного, актуальним є розгляд використання медіатекстів як ефективного засобу прилучення учнів до читання.

Серед трансформаційних процесів у сфері читацької діяльності привертає до себе увагу зміна моделі читання, яку експерти пов'язують із значною питомою вагою читання з екрану, появою «текстів нової природи», переважанням так званого «ділового», «прагматичного» читання над читанням «для задоволення», «для душі».

Дослідники відзначають процес трансформації всіх характеристик читання: його статус, характер, способи роботи з текстом, читацькі інтереси учнів, мотиви і стимули читання. Поєднуючи класичні підходи до засвоєння знань із сучасними технологіями навчання, потрібно залучати дітей на уроці до роботи над медіатекстами.

Медіатекст - повідомлення, викладене в будь-якому жанрі медіа: газетної статті, телепередачі, фільму, відеокліпу і т.д. [1]. Вперше цей термін з'явився в англomовній літературі в 90-х рр. ХХ ст. і на сьогодні знайшов велике поширення.

У початкових класах на уроках літературного читання доцільно використовувати медіа тексти, зокрема мультфільми. Перегляди мультиплікаційних фільмів змушують повірити маленьку людину в добро і зрозуміти, що таке зло. Більшість дітей прирівнюють на себе ролі і хочуть бути героями в реальному житті [3].

Особливості мультфільмів:

- привернення уваги;
- вища продуктивність уроку;
- зміна ставлення до мультфільмів: діти починають сприймати їх як джерело знань, а не лише як розвагу.

Використання пізнавальних мультфільмів сприяє:

- підвищенню мотивації;
- демонстрації можливостей мультфільму;
- зростанню якості навчання і виховання.

Найпростіший для дитини шлях - порівняти образ в літературі і кіно. Безумовно, тут постає питання і про різні мови мистецтва - мову літератури і мову кіно. Тому доцільно саму дитину поставити в позицію автора, дати їй можливість виразити словесний образ засобами образотворчого мистецтва і порівняти цей, створений ним образ, з тим, який показав у фільмі його автор. На уроках літературного читання в початкових класах під час роботи над медіатекстами можна використовувати різні завдання. Наприклад [2, 3].

Творчі завдання

1. Порівняйте сучасну версію казки про Котигорошка (мультфільм) з оригіналом.

2. Перегляньте мультфільм «Бременські музиканти: безстрашна четвірка» (Німеччина, 1997, реж. М. Колдвей та ін.) або «Бременські музиканти» («Союзмультфільм», 1969 р., реж. І. Ковалевська). Що спільного та чим відрізняються ці мультфільми та літературна казка братів Грімм?

3. Що змінилося при створенні мультфільму «Некмітливий Горобець» порівнюючи з літературною казкою Лесі Українки «Біда навчить?».

4. Намалюйте ілюстрації до епізоду казки «Непохитний олов'яний солдатик» «Зустріч солдатика та танцівниці» та перегляньте однойменний мультфільм («Союзмультфільм», 1976, реж. Л. Мільчин). Зіставте малюнок та відповідний кадр із мультфільму. Чи можна за малюнком та кадром із мультфільму зрозуміти, які почуття поєднують олов'яного солдатика та танцівницю?

5. Перегляньте мультфільм «Аліса в країні чудес» (1 с.). Зіставте версію про пригоди Аліси авторів мультфільму і тексту твору.

6. Зупинити відео на найцікавішому місці і запитайте «Що ж буде далі?».

7. Відключити звук і запропонувати дітям озвучити те, що відбувається.

8. Після перегляду залучити учнів до інсценування продовження фільму.
9. Порадьте створити комікси на основі побаченого.
10. Запропонувати перетворити обличчя злих героїв на добрих створивши колажі.
11. Від імені одного з неживих предметів, що фігурують у мультфільмі, скласти розповідь.

Проблема читання і залучення до читання учнів – одна з найважливіших в освітньому процесі початкової школи. Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчителю необхідно використовувати в своїй роботі не тільки стандартні методи організації навчально-виховного процесу, але в більшій мірі виявляти ініціативу і будувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була постійно залучена до спільної діяльності.

Застосовуючи медіатексти у процесі навчання учнів молодшого шкільного віку, вчитель підвищує якість освіти, формує в дітей соціальні, морально-етичні цінності через художні образи літературних творів; розвиває мовлення; формує вміння створювати власні висловлювання; розвиває творчу літературну діяльність школярів.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
2. Химера Н.В. Роль медіаосвіти на уроках зарубіжної літератури / Н.В. Химера // Зарубіжна література в школах України на 11, 2015. – С.22-25.
3. Черешнюк І.О. Використання медіатехнологій в початковій школі / І.О. Черешнюк – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <file:///C:/Users/123/Desktop/Робочий%20стіл/веб-квести/Використання%20Медіатехнологій%20в%20початковій%20школі.pdf>

УДК 373.3.016:003:004ю5ю031.42

ЛАВРЕНОВА М.В., ЛАБОШ О.М.
Мукачівський державний університет

ЗАСТОСУВАННЯ ІКТ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Формуючи особистість дитини, учитель початкових класів зобов'язаний залучити кожного зі свої вихованців до читання книг. Загальновідомо, що скарбницею духовних багатств людства, однією з найміцніших ланок, що поєднує минуле, сучасне і майбутнє, є книга. Важко переоцінити її значення для людства. Спочатку рукописна, а потім друкована, вона була і залишається невичерпним джерелом знань. Дитяча книга є спеціальним навчальним матеріалом, за допомогою якого відбувається формування основ читацької самостійності у молодших школярів [1, с.17].

Особливості сприймання дітьми змісту художніх творів розкрито в дослідженнях психологів О.Запорожця, Д.Ельконіна, О.Никифорової, С.Рубінштейна, П.Якобсона та інших. Комплекс питань, пов'язаних із визначенням змісту роботи, завдань, форм, методів, прийомів ознайомлення із

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>